

Pihat ja hallit:

— asfalttibetonipäällysteet	37 000
— bitumisorapapäällysteet	35 000

Yhteensä 814 300

Asfalttipäällysteiden jyrintää suoritettiin 66 000

Liikennejärjestelyt

Kaupunginhallituksen ja kaupunkisuunnittelulautakunnan määräyksestä tehtiin lukuisia liikennejärjestelyjä. Niiden kokonaiskustannukset olivat 3 553 978 mk.

Suurimpia liikennejärjestelyjä olivat Tuusulantien ja läntisen suunnan joukkoliikennekokeilun järjestelyt.

Ajoratamerkinta-, liikennemerkki- ja suojakaidetöitä tehtiin seuraavasti:

— kaistaviivoja maalattu	84 415 jm	— uusia liikennemerkkejä asenn.	1 151 kpl
— kaistaviivoja tehty massasta	5 242 »	— liikennemerkkejä uusittu	2 187 »
— paikoitusviivoja maalattu	1 650 »	— liikennemerkkitankoja oikaistu	14 333 »
— reunaviivoja maalattu	63 680 »	— liikennemerkkejä poistettu	202 »
— reunaviivoja tehty massasta	1 772 »	— liikennemerkkitankoja uusittu	1 847 »
— seebrasuojateitä maalattu	6 077 »	— liikennemerkkejä puhdistettu	18 369 »
— seebrasuojateitä tehty massasta	24 860 »	— joukkoliikenneportaaleja	108 »
— ajoratamerkintämaalia käytetty	7 378 »	— uutta suojakaidetta tehty	613 »
— ajoratamerkintämassaa käytetty	134 120 »	— suojakaidetta korjattu	1 312 »

Puhtaanapito-osasto**Henkilökunta***Organisaatio ja henkilökunta*

Osaston päällikkönä toimi puht.pitopääll. Heikki Saarento. Henkilökuntaan kuului kertomusvuoden lopussa 24 (ed. v. 24) vakinaista ja 5 (5) tilap. viranhaltijaa sekä 65 (63) työsopimussuht. toimihenkilöä. Koko henkilökunnan lukumäärä vaihteli viikottain olfen pienimmillään syyskuussa (708) ja korkeimmillaan (873) tammikuussa.

Toiminta**Kalusto***Ajoneuvot ja työ-koneet*

Osaston pysyvässä käytössä oli kertomusvuonna kaupungin omistamia moottoriajoneuvoja ja tärkeimpiä työ-koneita seuraavasti:

		ed. v.
— kuorma- ja erikoisautoja	107	(98)
— pakettiautoja	11	(14)
— kasteluautoja	2	(3)
— lakaisukoneita, isoja	19	(17)
— lakaisukoneita, pieniä		(2)
— lakaisuimuri	1	(1)
— tiehöyliä	17	(18)
— traktoreita, kumipyöräisiä	140	(132)

– hiekanlevitt. autoihin	55	(52)
– hiekanlevitt. traktoreihin	15	(15)

Kiinteistöpuhtaanapito

Jätteiden käsittely

Jätteiden kaatopaikkoja oli osaston toimesta järjestetty Iso-Huopalahteen ja Vuosaaren, joista Vuosaaren kaatopaikka suljettiin loppuvuodesta taloudellisista syistä. Kaatopaikat hoidettiin ns. valvotun kaatopaikan työmenetelmällä. Työ oli kokonaan koneellistettu traktorin ollessa päätyövälineenä. Toimintavuotena kaatopaikoilla käytettiin erityisiä kaatopaikkakoneita tavanomaisten telaketjutraktorien rinnalla. Jätteet peitettiin päivittäin.

*Kaato-
paikat*

Ison-Huopalahden kaatopaikan pintakerroksiin otettiin vastaan myös mädätettyä viemäriiletettä. Kaatopaikan hyväksytyn yleissuunnitelman mukaan paikalle rakennetaan n. 18 m korkea mäki ja alue varataan virkistystarkoituksiin.

Kyläsaaren jätteenpolttolaitos oli toiminnassa kolmannentoista täyden toimintavuotensa ja pystyi polttamaan noin 35 % hävitettävästä polttokelpoisesta jätemäärästä.

*Jätteen-
poltto-
laitos*

V. 1969 laajennettiin laitoksen höyrykattiloita, jolloin niiden teho nousi n. kaksinkertaiseksi. Tehon nousun ansiosta laitoksen tuotanto voitiin pitää häiriöiden sattuessaikin tasaisena eikä täydellisiä toimituskatkoja päässyt syntymään. Vuoden alussa sattunut rajähdyssonnettomuus aiheutti sen, ettei polttolaitos päässyt toimimaan odotetussa laajuudessa vielä v. 1974 aikana.

Eri jätteenhävityspaikkoihin tuotujen jätteiden määrä ym. selviää tauluista 2, 3 ja 4, s. 378 sekä kuvasta 1, s. 381.

*Jäte-
määrät*

Kiinteistöjätteiden ja käymälälannan kuljetuksessa oli 56 osaston omaa ja vakinaisemmin 5 yksityisautoa. Jäteastioiden konepesua erityisautoilla jatkettiin säännöllisenä tyhjennykseen liittyvänä palvelumuotona.

Kuljetus

Osaston toimesta korjattiin pois ja hävitettiin 251 eläinraatoa.

Ruoka- ja talousvettä kuljetettiin eri puolilla kaupungin liitosalueilla sijaitseville yksityistalouksille ja vedenjakelupaikoille yhteensä 18 586 m³.

Jätteiden noutopaikkoja oli seuraavasti:

	kpl
– kaup. omist. kiinteistöjä	873
– kaup. omist. rakennustyömaita	140
– muiden omist. kiinteistöjä	12 812
– muiden omist. rakennustyömaita	174
– kaup. yleisiä käymälöitä	15
– kaup. yleisiä vedenheittopaikkoja	13

Hajoituskaivojen tyhjennys suoritettiin 707, sadevesikaivojen 213 ja makkiastioiden 1 404 talossa.

Katupuhtaanapito

Katupuhtaanapidon piirijako oli muutoin entinen mutta työkonapiirien luku nostettiin neljästä viideksi. Lumenkaatopaikkojen hoito oli omana piirinään ja varsinainen katupuhtaanapito piirien määrä oli edelleen 15.

Piirijako

Autojen ja työkoneiden käytön tehostamiseksi ne keskitettiin pääasiassa työkonepiireihin, jotka tekivät työtä pääväykien hoidon lisäksi myös tilausten mukaan eri katupuhtaanapito-alueilla. Lakaisukoneet keskitettiin kokonaan työkonepiireihin, joiden työt järjestettiin kaksivuorotyön puitteisiin myös kesäaikana.

Puhtaanapitosopimukset

Rakennusjärjestyksen muutoksen tehtyä v. 1969 katujen ja ajoratojen auraussopimuksen tarpeettomiksi tilaustyötä tehtiin talvisin vain katujen jalkakäytävillä sekä yksityisillä teillä.

Talvipuhtaanapitosopimuksia oli kertomusvuonna 1 492 ja kesäpuhtaanapitosopimuksia 101 kiinteistön kanssa. Lakaisukonesopimuksia oli 12 (uusi toimintamuoto).

Edellisten lisäksi hoidettiin 639 kaupungin ja 273 valtion, seurakuntien ja lähetystöjen kiinteistön katuosuuksien puhtaanapito kautta vuoden.

Rakennusjärjestyksen perusteella puhtaanapito-osasto hoiti Eiran ja Kaivopuiston kaupunginosien katupuhtaanapidon kokonnan ympäri vuoden laskutyönä siten, että kokonaiskustannukset jaettiin tasan kaupungin ja tontinomistajien kesken kunkin hallitseman tontin tai vastaavan maa-alueen pinta-alojen suhteessa. Rakennusjärjestyksen muutos koski myös tämän alueen ajoratoja.

Aurattava alue

Puhtaanapito-osaston aurattavaa aluetta on katujen, teiden ja yleisten paikkojen osalla 9.5 milj.m² sekä satama-alueella 1.0 milj.m² eli yhteensä 10.5 milj.m², joka 10 m levyiseksi kaduksi laskettuna on n. 1 050 km. Kun tähän lisätään 150 km tienhoitokuntien yksityisteitä, saadaan yhteensä n. 1 200 km.

Lumenkaatopaikat

Lumenkaatopaikkoina, joita oli eri puolilla kaupunkia yht. 20, on entistä enemmän pyritty käyttämään jätevedenpuhdistamojen purkujohdon suualueita, jotta lumi on saatu sulaan veteen ilman kasan muodostusta. Vuoden kuluessa valmistui lumenkaatopaikka Kyläsaaren puhdistamon yhteyteen. Kaatopaikoille tuodut lumimäärät ilmenevät taulusta 5, s. 379.

Lakaisujätteet

Katujen lakaisujätteitä kerättiin ja kuljetettiin kaatopaikoille yht. 93 000 m³. Luvussa ovat mukana myös yleisiltä rannoilta puhtaanapitoveneillä kerätyt tantaroskat. Töiden rationalisoinniseksi katuroskia kuljetettiin kiinteistöjäteen erikoisautoilla mm. toreilta ja satamista, joihin sijoitettiin tarvittava määrä vaihtolavoja. Näin kuljetettujen jätteiden määrä oli 43 000 m³

Hiekoitus

Määrärahojen niukkuuden ja puutteellisen kaluston takia työn laatu jouduttiin pitämään aikaisempia vuosia alhaisempana. Hiekoitushiekka oli varastoitu viiteen kalliioon louhittuun hiekkasiiloon, nimittäin Alpilassa, Taivaskalliossa, Herttoniemessä, Pajamaessä ja Munkkisaarella. Hiekkaa käytettiin yht. 42 500 tn.

Puisto-osasto

Henkilökunta

Osaston päällikkönä toimi kaup.puutarhuri Jonne Törmä ja ap.kaup.puutarhurina Pekka Jyränkö. Henkilökunnan lukumäärä kertomusvuoden lopussa oli 14 (ed. v. 16) vak. viranhaltijaa ja 33 (29) työsopimussuhteista toimihenkilöä. Lisäksi oli työntekijöitä, joiden luku vaihteli työn kausiluonteisuuden takia vuodenajoin ollen pienimmillään tammikuussa 164 (140) ja suurimmillaan kesäkuussa 407 (468) henkilöä.

Toiminta

Luistinradat ja kelkkamäet

Talvella kunnostettiin ja hoidettiin 84 kelkkamäkeä ja 45 luistinrataa, joiden yhteinen pinta-ala oli n. 67 610 m² ja joista iltaisin oli valaistu 16.

Puistot

Suunnittelutoimistossa laadittiin 55 puisto- ja puutarhasuunnitelmaa, joista muiden laitosten ja rakennusviraston eri osastojen tilauksia 21.

Suunnitelmat

Esisuunnittelua tehtiin Ha-Va-, Itäkeskus-, Kamppi- ja MaTaPuPu-projektien osalta.

Puistojen kunnossapitoa varten oli kaupunki jaettu 15 kunnossapitopiiriin. Kunnossapitokohteita oli vuoden lopussa seuraavasti:

Kunnossapito

	Kohteiden luku	ha
– yleisiä puistoja	743	640
– eräittein kaupungin laitosten puistoja	230	99
– sopimusten perusteella hoidettuja puistoja	12	3
Yhteensä	985	742

Heinäsiementä käytettiin 10 000 kg, ryhmäruusuja istutettiin 9 925 kpl sekä erilaisia yksivuotisia koristekasveja n. 64 400 kpl. Sipulikasveja kukki puistoissa 38 890 kpl.

Uusia puistoja, tiekaistoja ja liikennejakajia rakennettiin seuraavasti (tilaustyöt mukaan luettuna):

	m ²		m ²
Keskusta ja kantakaupunki			
– Kamppi	2 271	– Pakila	1 855
– Katajanokka	3 917	– Viikki	98
– Alppiharju	5 398	– Pukinmäki	5 620
– Ruskeasuo	4 075	– Malmi	21 899
– Pasila	15 217	– Tapaninkylä	1 645
– Laakso	20 000	– Suutarila	40 022
		– Suurmetsä	2 792
Esikaupungit		– Herttoniemi	17 068
– Oulunkylä	15 930	– Vartiokylä	9 813
– Haaga	67 858	– Pitäjänmäki	1 345
– Munkkiniemi	32 031	– Mellunkylä	38 270
– Lauttasaari	6 030	– Laajasalo	23 467
– Konalala	4 517	– Vuosaari	15 482
– Etelä-Kaarela	29 522		
		Yhteensä	386 142

Vanhon puistojen peruseräparannuksia suoritettiin seuraavasti:

	m ²		m ²
Keskusta ja kantakaupunki		— Konala	1 780
— Kruununhaka	533	— Viikki	110
— Kamppi	2 207	— Pukinmäki	1 100
— Kaivopuisto	1 664	— Malmi	1 242
— Etu-Töölö	4 120	— Suurmetsä	670
— Taka-Töölö	4 007	— Herttoniemi	358
— Ruskeasuon	325	— Pitäjänmäki	6 338
		— Mellunkylä	50
Esikaupungit		— Vuosaari	3 061
— Oulunkylä	14 839		
— Haaga	7 595		
— Munkkiniemi	1 780	Yhteensä	51 808

Suoja-aidat

Panssariverkkoaitaa rakennettiin Intiankadun-, Kylänevan-, Lapinmäen-, Pasilan- ja Valpurin leikki-puistoihin, Lauttasaaren liikennepuistoon sekä Alppirinteen-, Franzeninkadun- sekä Onnenpuis-toon yhteensä 1 429 jm.

Koira-aitausta rakennettiin Taliin yhteensä 103 jm ja suojakaidetta Arkadian-, Kaisaniemen-, Pihla-jiston- ja Työmiehen puistoihin yhteensä 85 jm.

Taimisto

Taimistosta istutettiin kasveja puistoihin:

	kpl
Lehtipuita	1 635
Havupuita	345
Pensaita	5 809
Perennoja	200
Köynnöksiä	162
Yhteensä	8 151

Ulkopuolisista taimistoista ostettiin istutuksiin:

	kpl
Lehtipuita	5 310
Havupuita	11 625
Pensaita	39 146
Perennoja	2 427
Köynnöksiä	264
Yhteensä	58 772

Jatkokasvatukseen istutettiin 320 lehtipuuta.

Kasvihuoneet ja la- vatarha

Kasvihuoneissa ja lavoissa kasvatettiin n. 87 693 kpl ryhmäkasveja. Kaupunginpuutarha suoritti erilaisia koristeluja 239 kertaa.

Osaston talous

Käyttömenot olivat kertomusvuonna 10 596 754 mk ja tulot 531 326 mk.

Puisto-osasto suoritti erilaisia puistonhoito- ja rakennustöitä eri osastoille, kaupungin muille laitoksille sekä yksityisille laskutuksen mukaan yht. 2 431 950 mk:n arvosta.

Uusien puistojen ja leikkikenttien rakentamiseen käytettiin ed. vuodelta siirtyneitä määrärahoja 656 666 mk ja kertomusvuoden määrärahoja 4 191 608 mk eli yhteensä 4 848 274 mk.

Järjestelytoimisto

Henkilökunta

Toimiston päällikkönä toimi kertomusvuonna dipl.ins. Vesa Venermo ja henkilökuntaan kuului 1 (ed. v. 1) vak. ja 1 (0) tilap. viranhaltija sekä 7 (5) työsopimussuhteista toimihenkilöä.

Toiminta

Kertomusvuonna laadittiin ensimmäisen kerran rationalisoinnin keskipitkän tähtäimen suunnitelma (KTS). KTS:ään otettiin mukaan vain sellaiset kehittämistehtävät, jotka toteutetaan erillisinä pjo-ekteina.

Hallinnollisella osastolla käynnistettiin toimintavuoden aikana yleistutkimus, jonka tarkoituksena on lähinnä työmentelmiä ja työnkulkua parantamalla ja työnjakoa sekä organisaatiota täsmentämällä ja kehittämällä kehittää osaston toimintaa. Tutkimuksen perusteella toteutettiin vuoden aikana seuraavia muutoksia:

- virastolle laadittiin järjestelmällistä konekirjoitusta ja asiakirjastandardeja koskevat yleisohjeet
- poistettiin turhaa konekirjoitustyötä siirtymällä käyttämään hyväksi entistä enemmän monistustekniikkaa
- eräiden asiapapereiden kulkua yksinkertaistettiin poistamalla niiden kirjaaminen pääkirjaamossa
- suurin osa ehdotettujen muutosten toteuttamisesta siirtyi kuitenkin vuoden 1975 puolelle.

*Hallinnon
rationali-
sointi*

Edellisten vuosien tapaan järjestelytoimisto osallistui laskentatoimen kehittämistyöhön. Tähän liit-tyen voidaan todeta, että katurakennus- ja puisto-osaston uusi kustannuslaskentajärjestelmä saatiin lähes valmiiksi.

*Laskenta-
toimen ke-
hittäminen*

Lomakesuunnittelun uusista lomakkeita mainittakoon mm. toimen/virankuvauslomake, joka on jo käytössä eräillä osastoilla. Toimisto avusti myös toimenkuvausten laadinnassa.

Viraston sisäiseen koulutustoimintaan järjestelytoimisto osallistui mm. järjestämällä yhteistoimin- nassa osastojen kanssa »ATK:n perustee»-kurssin.

Muista tehtävistä mainittakoon mm. osallistuminen puhtaanapito- ja konevarikkojaostojen toiminta- an, osallistuminen puhtaanapito- ja konevarikkojaostojen toimintaan, osallistuminen viraston toi- mitilojen hankesuunnitteluun sekä monistamon ja virastotalon autopaikoituksen uudelleen järjeste- lyt.

Tuotannon rationalisoinnissa oli pääpaino työnsuunnittelumenetelmien kehittämisessä, taloudellisuus- standardien täydentämisessä ja karkeuttamisessa sekä suoritenimikkeistön laadinnassa. Katuraken- nusosastolla valmistuivat kertomusvuonna työnsuunnitteluohjeet ja suoritenimikkeistö (Katu -74). Puisto-osastolla käynnistyi työnsuunnitteluohjeiden laadinta ja taloudellisuusstandardien laadinta- työ jatkui. Uudisrakennuksen suoritenimikkeistö valmistui ja suoritettiin puistopisteytyksen tarkis-